

REGLEMENTAREA ÎN UNIUNEA EUROPEANĂ A PROCEDURII CU PRIVIRE LA ÎNCASAREA CREAȚELOR PECUNIARE NECONTESTATE

REGULATION IN THE EUROPEAN UNION OF THE PROCEDURE REGARDING THE COLLECTION OF UNDISPUTED PECUNIARY CLAIMS

Ilona JOSANU, ORCID: 0009-0009-4682-6709
Universitatea de Stat din Moldova,
Chișinău, Republica Moldova

CZU: 347.275:347.91:061.1 EU

e-mail: ilonajosanu@yahoo.ca

In this article the author analyses the European Union legal framework which serves as basis for the courts to order collection of undisputed pecuniary claims. The author highlights that the simplification of the existent judicial procedures represents one of the main objectives of administration of justice, according to which the courts shall have the right to rule in a faster and less formal way on claims undisputed by the debtor. In this way, the creditors shall be granted an efficient, rapid, and fair procedural tool to obtain satisfaction of their claims in cases which, due to lack of dispute and actual recognition of the submitted claim by the debtor, would be rational and time wise not to pass through all the stages of a formal classical judicial process. The used research methods include: the analysis of the provisions of the European Union legal framework and synthesis of the domain-related existing judicial practice.

Keywords: *claim, court, creditor, debtor, judicial proceedings.*

INTRODUCERE

Procedurile judiciare simplificate, în cadrul cărora instanța de judecată, în mod mai rapid și lipsit de formalități judiciare, ordonă încasarea creanțelor pecuniare incontestabile, sunt cunoscute nu doar dreptului autohton, dar și al altor țări, atât celor din sistemul dreptului continental, cât și celor din sistemul dreptului anglo-saxon. Existența și dezvoltarea procedurilor judiciare simplificate se datorează, în special, necesității obiective de economie a timpului și mijloacelor financiare, asigurării unei soluții judiciare rapide și eficiente pentru soluționarea pretențiilor bazate pe probe documentare certe și necontestate de către debitor.

În prezent, cadrul comunitar al Uniunii Europene stabilește obiectivele și direcțiile de bază ale simplificării procedurilor judiciare. Următoarele acte constituie baza de decizie european privind simplificarea procedurilor judiciare:

1) Recomandarea Comitetului de Miniștri al Consiliului Europei nr. R (84) 5 din 28.02.1984 cu privire la principiile procedurii civile pentru ameliorarea funcționării justiției [1];

2) Regulamentul (CE) nr. 1896/2006 al Parlamentului European și al Consiliului

din 12 decembrie 2006 de instituire a unei proceduri europene de somație de plată (publicat în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene la 30.12.2006, L 399/1) [2];

3) Regulamentul (CE) nr. 861/2007 al Parlamentului European și al Consiliului din 11 iulie 2007 de stabilire a unei proceduri europene cu privire la cererile cu valoare redusă (publicat în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene la 31.07.2007, L 199/1) [3].

MATERIAL ȘI METODĂ

Sunt analizate prevederile cadrului comunitar al Uniunii Europene ce stabilesc ordinea simplificată de încasare a creanțelor pecuniare necontestate: Recomandarea Comitetului de Miniștri al Consiliului Europei nr. R (84) 5 din 28.02.1984 cu privire la principiile procedurii civile pentru ameliorarea funcționării justiției; Regulamentul (CE) nr. 1896/2006 al Parlamentului European și al Consiliului din 12 decembrie 2006 de instituire a unei proceduri europene de somație de plată; Regulamentul (CE) nr. 861/2007 al Parlamentului European și al Consiliului din 11 iulie 2007 de stabilire a unei proceduri europene cu privire la cererile cu valoare redusă.

La elaborarea materialului au fost aplicate următoarele metode: metoda logicii juridice formale, analiza juridică, analiza juridică comparativă, precizarea, interpretarea și sinteza.

REZULTATE ȘI DISCUȚII

Recomandarea Comitetului de Miniștri al Consiliului Europei nr. R (84) 5 din 28.02.1984 cu privire la principiile procedurii civile pentru ameliorarea funcționării justiției este primul act care a stat la temelia conceptualizării procedurilor judiciare simplificate la nivel de Uniune Europeană. În acest act, Comitetul de Miniștri al Consiliului Europei, statuând asupra importanței cruciale, într-o societate democratică, de a sigura accesul la justiție conform art. 6 al Convenției europene pentru protecția drepturilor omului și libertăților fundamentale, a declarat că unele reguli de procedură judiciară în vigoare în statele membre ale Uniunii Europene pot constitui un obstacol în calea justiției efective, deoarece nu mai sunt adaptate nevoilor societății moderne, și, uneori, ar putea fi chiar utilizate abuziv și în scop de târăgănare a procedurilor judiciare. Totodată, Comitetul de Miniștri al Consiliului Europei, recunoscând necesitatea de a asigura actul de justiție calitativ și păstrarea garanțiilor procesual-juridice prevăzute de legislație pentru justițiabili, a constatat necesitatea ca procedura civilă să devină mai simplă, mai flexibilă și să fie realizată în termeni mai scurți, astfel ca justițiabilii să aibă acces la proceduri simplificate mai rapide și eficiente. Ca urmare, Comitetul de Miniștri al Consiliului Europei a recomandat guvernelor statelor membre ale Uniunii Europene: forma simplificată a actului de inițiere a procedurii judiciare; suprimarea ședințelor de judecată sau ținerea unei singure ședințe de judecată; desfășurarea procedurii judiciare exclusiv în scris sau, după caz, exclusiv oral; interzicerea sau limitarea ridicării anumitor excepții sau apărări; administrarea liberă a probelor; dispunerea expertizei judiciare *ex officio* sau la cererea părților și, preferabil,

la etapa pregătirii cauzei; rolul activ al judecătorului în desfășurarea procesului și în administrarea probelor.

Aceste recomandări și-au găsit realizare nu doar în actele comunitare regulatorii ulterioare (procedura europeană cu privire la somația de plată și procedura europeană cu privire la cererile cu valoare redusă), preluate de statele membre ale Uniunii Europene, dar și prin instituirea de proceduri simplificate sau îmbunătățirea procedurilor judiciare existente deja în sistemului național al țărilor respective: procedura sumară (Summary Judgment) în Marea Britanie, dar și în Statele Unite ale Americii; procedura sumară (Kort geding) în Țările de Jos; procedura ordonanței de plată – în România, Franța; procedura în ordonanță – în țările din fosta Uniune Sovietică (Republica Moldova, Ucraina, Federația Rusă, Bielorussia etc.); o multitudine de proceduri speciale (procédures particulières) în Franța: procedura de soluționare a cauzelor urgente, procedura de examinare unipersonală de către judecător a cauzei la cererea părții (les ordonnances sur requête), procedura ordonanței de a efectua o acțiune (l'injonction de faire); în Germania – formele simplificate de proceduri judiciare: procedura bazată pe documente scrise (Urkunden- und Wechselprozess) și procedura sumară privind emiterea ordonanței de plată (Mahnverfahren); în Austria – procedura în ordonanță austriacă (Mahnverfahren); procedura de interdicție în Italia.

Prin Regulamentul (CE) nr. 1896/2006 al Parlamentului European și al Consiliului din 12 decembrie 2006 de instituire a unei proceduri europene de somație de plată a fost instituită procedura europeană de somație de plată. Obiectivul general al procedurii europene de somație de plată constă în simplificarea, accelerarea și reducerea costurilor litigiilor transfrontaliere referitoare la creanțele pecuniare necontestate. Prin această procedură la fel a fost realizată asigurarea liberei circulații a somațiilor europene de plată în toate statele membre prin stabilirea unor standarde minime conform cărora nu este necesară vreo procedură intermediară de recunoaștere a executării în statul membru. Regulamentul se aplică tuturor țărilor membre ale Uniunii Europene, cu excepția Danemarcei.

Conform art. 2 al Regulamentului (CE) nr. 1896/2006, procedura europeană de somație de plată se aplică în materia civilă și comercială în litigiile transfrontaliere, indiferent de natura instanței. Nu se poate recurge la acest tip de procedură pentru soluționarea litigiilor de natură fiscală, vamală sau administrativă, nici pentru răspunderea statului pentru acțiuni sau omisiuni comise în exercitarea puterii publice. La fel, sunt excluse de la aplicarea Regulamentului: regimurile matrimoniale; falimentele, concordatele și alte proceduri similare; asigurările sociale; creanțele care decurg din obligații necontractuale, cu excepția situațiilor în care acestea au făcut obiectul unui acord între părți sau există o recunoaștere a datoriei sau se referă la datorii lichide care decurg din proprietatea comună asupra unui bun.

La procedura europeană de somație de plată, conform art. 4 al Regulamentului (CE) nr. 1896/2006, se poate recurge pentru recuperarea creanțelor pecuniare lichide și exigibile la data la care se introduce cererea de somație europeană de plată.

Analizând ordinea procesuală de emitere a somației europene de plată, distingem următoarele etape procedurale ale acesteia: (i) intentarea procedurii europene de somație de plată; (ii) examinarea cererii; (iii) emiterea somației europene de plată; (iv) comunicarea sau notificarea somației europene de plată pârâtului; (v) opoziția la somația europeană de plată (etapă facultativă); (vi) executarea somației europene de plată.

În somația europeană de plată, pârâtul este informat că: (i) somația a fost emisă doar pe baza informațiilor furnizate de reclamant și nu a fost verificată de către instanță; (ii) somația va deveni executorie cu excepția cazului în care va face opoziție în modul prevăzut de art. 16 al Regulamentului (CE) nr. 1896/2006; (iii) în cazul depunerii opoziției, procedura va continua în fața instanțelor competente din statul membru de origine în conformitate cu normele de procedură civilă de drept comun, cu excepția cazului în care reclamantul a cerut în mod expres ca procedura să fie încetată.

Regulamentul (CE) nr. 1896/2006 acordă o atenție deosebită acțiunii de comunicare corespunzătoare a somației de plată pârâtului, astfel că instanța de judecată trebuie să se asigure de recepționarea de către pârât a somației de plată, conform normelor legislației naționale.

În cadrul aceluiași demers de simplificare a procedurilor judiciare civile în cazul deferirii instanței de judecată a creanțelor pecuniare presupus incontestabile, prin Regulamentul (CE) nr. 861/2007 al Parlamentului European și al Consiliului din 11 iulie 2007 de stabilire a unei proceduri europene cu privire la cererile cu valoare redusă a fost instituit un tip specific de procedură civilă. Această procedură reprezintă o alternativă la procedurile clasice stabilite de statele membre ale Uniunii Europene și, conform prevederilor art. 2 al Regulamentului (CE) nr. 861/2007, în această procedură pot fi soluționate litigii civile sau comerciale în cauze transfrontaliere, atunci când valoarea cererii, fără a se lua în considerare dobânzile, cheltuielile și alte costuri, nu depășește 2000 Euro în momentul primirii formularului de cerere de către instanța de judecată competentă.

Procedura europeană cu privire la cererile cu valoare redusă se desfășoară conform următoarelor etape: (i) intentarea procedurii; (ii) corectarea și/sau rectificarea cererii (etapă facultativă); (iii) derularea procedurii și notificarea pârâtului; (iv) încheierea procedurii; (v) contestarea hotărârii (etapă facultativă); (vi) executarea hotărârii.

Menționăm că, conform art. 9 al Regulamentului (CE) nr. 861/2007, instanța este obligată să opteze pentru cele mai simple și mai puțin oneroase mijloace de obținere a probelor, iar în calitate de probe, în procedura europeană cu privire la cererile cu valoare redusă, pot fi încuviințate probele sub formă de depoziții scrise ale martorilor, ale experților sau ale părților.

Regulamentul (CE) nr. 1896/2006 nu doar că prevede o ordine procedurală simplificată de examinare a pretențiilor pecuniare incontestabile, dar și elimină procedura de exequatur, fapt despre care se conține mențiunea expresă la art. 20, astfel că o somație europeană de plată este recunoscută și are o valoare executorie în celelalte state membre ale Uniunii Europene. Somația europeană de plată devenită executorie se execută în aceleași condiții ca și o hotărâre executorie luată în statul membru de executare. Refuzul

executării somației europene de plată este reglementat la art. 22 al Regulamentului (CE) nr. 1896/2006. Astfel, la cererea pârâtului, instanța competentă din statul membru de executare refuză executarea în cazul în care somația europeană de plată este incompatibilă cu o hotărâre pronunțată sau cu o somație emisă anterior în orice stat membru sau într-o țară terță, cu condiția ca:

(a) hotărârea pronunțată sau somația emisă anterior să privească aceleași părți într-un litigiu având același obiect;

(b) hotărârea pronunțată sau somația emisă anterior să îndeplinească condițiile necesare recunoașterii acesteia în statul membru de executare;

(c) incompatibilitatea să nu fi putut fi invocată în cursul procedurii judiciare în statul membru de origine;

(d) dacă pârâtul a plătit reclamantului suma stabilită în somația europeană de plată.

Regulamentul (CE) nr. 1896/2006 precizează expres asupra inadmisibilității reexaminării în fond a somației europene de plată în statul membru de executare.

Conform Regulamentului (CE) nr. 861/2007 al Parlamentului European și al Consiliului din 11 iulie 2007 de stabilire a unei proceduri europene cu privire la cererile cu valoare redusă, contestarea hotărârii emise în ordinea procedurii europene cu privire la cererile cu valoare redusă este o etapă facultativă, pârâtul având dreptul să solicite controlul jurisdicțional al acestei hotărâri pe următoarele temeuri: (i) formularul de cerere sau citația la dezbatere orală i-au fost comunicate sau notificate printr-o metodă fără dovada primirii de către el personal; (ii) comunicarea sau notificarea nu au fost efectuate în timp util pentru a-i permite să-și pregătească apărarea; sau (iii) pârâtul nu a putut să conteste cererea din motive de forță majoră sau ca urmare a unor circumstanțe extraordinare survenite independent de voința sa, cu condiția ca, în oricare dintre aceste cazuri, el să fi fost acționat în mod prompt.

Hotărârea judecătorească pronunțată în cadrul procedurii europene cu privire la cererile cu valoare redusă are autoritatea de lucru judecat și nu poate face, sub nicio formă, obiectul unei reexaminări pe fond, în statul membru în care se solicită executarea ei.

CONCLUZII

Procedurile judiciare cu privire la încasarea creanțelor pecuniare necontestate se bucură de reglementare procesual civilă simplificată, îndreptată spre satisfacerea cât mai rapidă și eficientă a pretențiilor creditorului, față de care debitorul nu înaintează obiecții. Izvoarele de drept comunitar ale Uniunii Europene în materie de proceduri simplificate enumerate *supra* sunt și izvoare de drept procesual civil național ale statelor membre ale Uniunii Europene. Conform prevederilor Regulamentului (CE) nr. 1896/2006 al Parlamentului European și al Consiliului din 12 decembrie 2006 de instituire a unei proceduri europene de somație de plată, instanța de judecată, la momentul recepționării cererii creditorului, nu o analizează din punctul de vedere al temeiniciei acesteia: dacă cererea de eliberare a ordonanței judecătorești îndeplinește cerințele formale, atunci instanța emite ordonanța fără examinarea fondului pretențiilor creditorului. În acest concept, soarta

procesului depinde, de fapt, de acțiunile debitorului, care va depune obiecțiile sale în termenul stabilit de legislație sau de către instanța de judecată.

Astfel, procedurile europene simplificate, fiind un instrument procesual civil rapid și flexibil, au un rol preventiv important în asigurarea sarcinii preventive a dreptului, prin care fapt se contribuie la siguranța și buna desfășurare a relațiilor civile.

Referințe:

1. Recomandarea Comitetului de Miniștri al Consiliului Europei nr. R (84) 5 din 28.02.1984 cu privire la principiile procedurii civile pentru ameliorarea funcționării justiției. [online] Disponibil: <https://www.justice.gov.sk/dokumenty/2021/05/RECOMMENDATION-No.-R-84-5.pdf> [Accesat: 22.09.2023]
2. Regulamentul (CE) nr. 1896/2006 al Parlamentului European și al Consiliului din 12 decembrie 2006 de instituire a unei proceduri europene de somație de plată. În: *Jurnalul Oficial al Uniunii Europene*, 30.12.2006, L 399/1. [online] Disponibil: <https://eur-lex.europa.eu/eli/reg/2006/1896/oj> [Accesat: 22.09.2023]
3. Regulamentul (CE) nr. 861/2007 al Parlamentului European și al Consiliului din 11 iulie 2007 de stabilire a unei proceduri europene cu privire la cererile cu valoare redusă. În: *Jurnalul Oficial al Uniunii Europene*, 31.07.2007, L 199/1. [online] Disponibil: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/ro/ALL/?uri=CELEX%3A32007R0861> [Accesat: 22.09.2023]